

dr Renata Pęciak¹

Wydział Ekonomii/Katedra Ekonomii
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Model rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na kapitale ludzkim z perspektywy szkoły regulacji

WSTĘP

Kapitał ludzki jest uznawany za jeden z podstawowych czynników wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego. W literaturze przedmiotu jest bardzo różnie definiowany. Źródła koncepcji pojawiają się już w rozważaniach Adama Smitha, który postrzegał pracę i umiejętności jako formę kapitału, jednak szkocki klasyk ekonomii nie użył *expressis verbis* pojęcia „kapitał ludzki”. Jednym z pierwszych ekonomistów, który formalnie wprowadził to wyrażenie do kanonu nauk ekonomicznych był Irving Fisher [Schultz, 1961, s. 3; Schultz, 1972, s. 6]. Teoria kapitału ludzkiego czekała na swoistą rewolucję do lat 60. i 70. XX wieku. Badania prowadzone między innymi przez ekonomistów szkoły chicagowskiej – Theodora Schultza, Gary’ego Beckera i Jacoba Mincera wyeksponowały znaczenie kapitału ludzkiego jako jednego z fundamentalnych czynników wzrostu w nowoczesnej gospodarce [Becker 1964; Mincer, 1958; Schultz, 1961]. Badania nad modelami wzrostu endogenicznego prowadzone od lat 80. XX w. między innymi przez Roberta Lucasa i Paula Romera [Lucas, 1988; Romer, 1989] jeszcze mocniej podkreśliły znaczenie kapitału ludzkiego jako czynnika wzrostu gospodarczego [Liberda, Maj, 2009]. Jak dotąd nie ma powszechnej zgody co do definicji kapitału ludzkiego. Termin ten może być rozumiany jako kapitał ucieleśniony w człowieku w postaci wiedzy, umiejętności, zdolności i motywacji [Pocztowski, 2003; Kozioł 2011]. Kapitał ludzki jest również rozumiany jako wielkość wewnętrzna ucieleśniona w człowieku, która pozwala mu maksymalizować dobrobyt [Kozuch, 1998, s. 8]. Inni badacze definiują kapitał ludzki jako ekonomiczny zasób wiedzy, umiejętności, ale również zdrowia i energii vitalnej, który

¹ Adres korespondencyjny: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Wydział Ekonomii, Katedra Ekonomii, ul. Bogucicka 3, 40-287 Katowice, e-mail: renata.peciak@ue.katowice.pl.

ucieśnienia człowieka, ale również całe społeczeństwo. Zasób ten określa zdolność do pracy, kreowania rozwiązań i adaptacji do zmian [Olesiuk, 2009].

Kapitał ludzki może być też interpretowany jako wynik inwestycji w obszarze edukacji, oświaty i kształcenia zasobu pracy, które przekładają się na cechy jakościowe tego kapitału. Szersze ujęcie definicyjne implikuje nie tylko inwestycje w edukację i kształcenie, które oddziałują na poprawę i powiększenie jakości kapitału ludzkiego, ale również inwestycje w ochronę zdrowia, system kulturowy, potencjał fizyczny czy środowisko [Schultz, 1972, s. 4; Kożuch, 1998, s. 9].

Badacze francuskiej szkoły regulacji proponują zbudowanie modelu, w którym zmiany generowane w sektorze opieki zdrowotnej i edukacji mogłyby stać się podstawą długookresowego i stabilnego wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego współczesnych gospodarek. Celem artykułu jest wskazanie przesłanek, które zdaniem regulacjonistów, pozwalają sformułować koncepcję dotyczącą modelu rozwoju, w którym determinujące znaczenie odgrywają zmiany w kapitale ludzkim.

Metoda badawcza wykorzystana w artykule to metoda badań literaturowych, analizy danych statystycznych, a także metoda opisowa.

SZKOŁA REGULACJI W POSZUKIWANIU TRWAŁEGO MODELU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Teoria regulacji (nazywana również szkołą regulacji) jest rezultatem badań naukowych, które rozpoczęły się pod koniec lat 60. XX wieku we Francji. Trzy dekady powojennej prosperity i załamanie, jakie miało miejsce w latach 70. w gospodarkach wysoko rozwiniętych stały się złączkiem szerokiego programu badawczego, w centrum którego znalazły się warunki długookresowego i trwałego wzrostu gospodarczego, a także przyczyny załamania i kryzysów systemu kapitalistycznego.

Kluczową koncepcją, która stanowi jądro teorii regulacji, jest pojęcie reżimu akumulacji. Pojęcie to jest rozumiane jako zespół prawidłowości, które gwarantują ogólną i relatywnie spójną progresję akumulacji kapitału, to znaczy taką, która pozwala resorbować lub rozłożyć w czasie zniekształcenia i nierównowagi pojawiające się w gospodarce kapitalistycznej [Boyer, 1986, s. 46]. Pojęcie reżimu akumulacji odwołuje się do form instytucjonalnych, zdefiniowanych jako kodyfikacja jednego bądź więcej stosunków społecznych [Boyer, 1986]. Regulacjoniści wyróżniają pięć form instytucjonalnych, tj.: pieniądz, stosunki płacowe, konkurencja, sposoby przystąpienia do systemu międzynarodowego oraz formy państwa. Fundamentalna hipoteza teorii regulacji zakłada, że konfiguracja podstawowych form instytucjonalnych i ich architektura określa specyfikę wzrostu gospodarczego i kształtowanie się reżimu akumulacji².

² Szerzej na temat genezy i programu badawczego szkoły regulacji zob. [Pęciak, 2013, 2015].

Punktem wyjścia badań regulacjonistów był powojenny okres dynamicznego wzrostu gospodarczego nazywany *Golden Age of Capitalism* bądź *Trente Glorieuses*. Regulacjoniści wyjaśniają warunki wzrostu tego reżimu akumulacji fordowskim modelem produkcji, który zdeterminował hierarchię form instytucjonalnych.

Fordyzm opierał się na specyficznych relacjach między produkcją a konsumpcją i stanowił synchronizację masowej produkcji z masową konsumpcją. Specyfika tego systemu opierała się na samoregulacji stosunków społecznych między pracownikami i związkami zawodowymi z jednej strony a kapitalizmem menadżerskim i jego reprezentantami z drugiej.

Z punktu widzenia społecznego praca taśmowa była sposobem na zwiększenie produktywności pracowników. Podział pracy sprawiał, że pracownicy niewykwalifikowani, wykonujący proste czynności, stawali się użyteczni, ale również poszukiwani na rynku pracy. Programy zakładowe chroniły pracowników przed ryzykami, a w ramach porozumień pracownicy dostosowywali się do warunków firmy w zamian za ochronę społeczną. Redystrybucja zysków produkcyjnych wygenerowanych w procesie produkcji wpływała na wzrost poziomu życia pracowników i stanowiła mechanizm napędowy dla popytu globalnego. System ten gwarantował dużej części społeczeństwa dostęp do konsumpcji, a w konsekwencji wykształcenie się społeczeństwa konsumpcji masowej.

Nadrzędną instytucję stanowiły stosunki płacowe, które spoczywały na powszechności, a więc homogeniczności modelu. Istotne znaczenie w hierarchii instytucjonalnej przypisywano również państwu i prowadzonej przez niego polityce *welfare state* sukcesywnie wdrażającej rozbudowany system zabezpieczeń społecznych. Przestrzeń ekonomiczna w wymiarze międzynarodowym zasadniczo była ograniczona do gospodarki narodowej, co pozwalało na skuteczną politykę wspierania systemu ochrony socjalnej.

Według badań empirycznych prowadzonych na przykładzie gospodarki amerykańskiej, pod koniec lat 60. XX wieku, system fordowski stopniowo uległ deregulacji. Nieformalna forma kontraktu funkcjonująca w systemie fordowskim została podważona przez kryzys systemu produkcji i zmiany struktury instytucjonalnej, w której rynek pracy stał się elastyczny i niepewny. Daniel Cohen w tych zmianach dostrzegał przejście z systemu fordowskiego do modelu postfordowskiego, który cechuje „większa niepewność i fleksybilność” [Cohen, 2004, s. 45].

Uwarunkowania reżimu fordowskiego, w którym dynamika instytucjonalna zdeterminowana była kształtowaniem się stosunków płacowych, generowały dynamiczny wzrost gospodarczy. Nowa rzeczywistość ekonomiczna, wynikająca między innymi z przyspieszonego procesu globalizacji, w tym globalizacji finansowej, finansyzacji gospodarek, rewolucji technologiczno-informatycznej, nowego porządku produkcyjnego związanego między innymi z rozwojem informatyki i sektora ICT, wzrostu konkurencji i pogłębiania konkurencyjności, realizowania

nowych formy interwencji państwa, wpływa na modyfikacje gospodarek zarówno w wymiarze lokalnym, regionalnym, jak i międzynarodowym i determinuje kształtowanie się hierarchii form instytucjonalnych.

Współczesna dyskusja, nie tylko na gruncie heterodoksyjnej teorii regulacji, dotyczy sformalizowania modelu rozwoju społeczno-gospodarczego, który mógłby przewyciężyć między innymi pojawiające się kryzysy, problemy ekologiczne, wyzwania wynikające ze zmian demograficznych, rosnące nierówności i szereg innych problemów społeczno-gospodarczych.

Regulacjoniści wymieniają różne formy instytucjonalne jako siłę napędową kształtowania się systemu postfordowskiego. Jedni wskazują na konkurencję [Petit, 1999], jednak większość zgadza się, że w ostatnich dekadach elementem strukturyzującym rekompozycję współczesnego systemu kapitalistycznego jest sektor finansowy [Boyer, 2000; Clévenot, 2008]. Reżim akumulacji zdominowany przez finanse implikuje, że kształtowanie się modelu i tempa akumulacji determinują zmiany w szeroko pojętym sektorze finansowym. Jednak, zdaniem regulacjonistów, konfiguracja form instytucjonalnych oparta na finansyzacji nie sprzyja długookresowemu i stabilnemu rozwojowi, a wręcz przeciwnie model ten cechuje niestabilność finansowa i gospodarcza, przejawiająca się w coraz częstszych kryzysach.

ANTROPOGENETYCZNY MODEL ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Jedna z najnowszych koncepcji szkoły regulacji dotyczących zbudowania modelu trwałego i długookresowego wzrostu i rozwoju eksponuje zmiany wynikające z przeobrażeń antropogenetycznych człowieka. Regulacjoniści rozpoczęli badania nad zbudowaniem oryginalnego modelu, w którym konstytuującym elementem byłby szeroko pojęty kapitał ludzki, traktowany nie tylko jako wiedza i umiejętności ucieleśnione w człowieku, ale również, bądź też przede wszystkim, uwzględniający sektor edukacji, zdrowia i kultury [Boyer, 2002, s. 180 i n.; Boyer, 2015]. Te obszary życia człowieka są ze sobą sprzężone. Wszystkie te trzy sektory mogą być przedmiotem wymiany, są związane i wynikają z preferencji człowieka, są traktowane jako specyficzne dobra nierynkowe, a także stanowią czynniki, które wpływają na proces socjalizacji. Między tymi sektorami istnieją silne sprzężenia zwrotne.

Sektor zdrowia przyczynia się do poprawy jakości życia redukując zachorowalność, wpływając na wydłużenie trwania i poprawę jakości życia. Inwestycje w edukację i szkolenia przynoszą korzyści poprzez wydłużenie cyklu życia, w tym zawodowego, co z kolei zwiększa efektywność polityki edukacyjnej. Zmiany w tych sektorach wpływają na poprawę kompetencji, w tym również związanych ze zdrowiem i postrzeganiem zdrowia jako determinanty sprzyjają-

cej dobrobytowi człowieka [Esping-Andersen, 2008]. Zmniejszenie śmiertelności i zachorowalności, skuteczne ograniczanie i zwalczanie epidemii, odkrycia medyczne, które pozwalają leczyć choroby wcześniej nieuleczalne czy nowe techniki medyczne w zakresie diagnostyki i leczenia wpływają na zmiany demograficzne. Zdrowie jest więc czynnikiem determinującym rozwój, ale jednocześnie konsekwencją tego rozwoju.

Pozytywne skutki oddziaływania tych obszarów widoczne są jednak w długim okresie, w horyzoncie cyklu życia, co sprawia, że ocena wpływu tych czynników na dobrobyt człowieka jest trudna.

Z punktu widzenia analizy regulacjonistów istotna jest nie tylko edukacja będąca matrycą oceny i stratyfikacji kompetencji, ale szczególnie sektor zdrowia, który oddziałuje na poziom zachorowalności, diety czy długość trwania życia [Boyer, 2002, s. 183].

W najnowszych badaniach regulacjoniści stawiają tezę, że model antropogenetyczny oparty na szeroko pojętym kapitale ludzkim może stanowić nową perspektywę w poszukiwaniach warunków dla trwałego i koherentnego rozwoju społeczno-gospodarczego [Boyer, 2015].

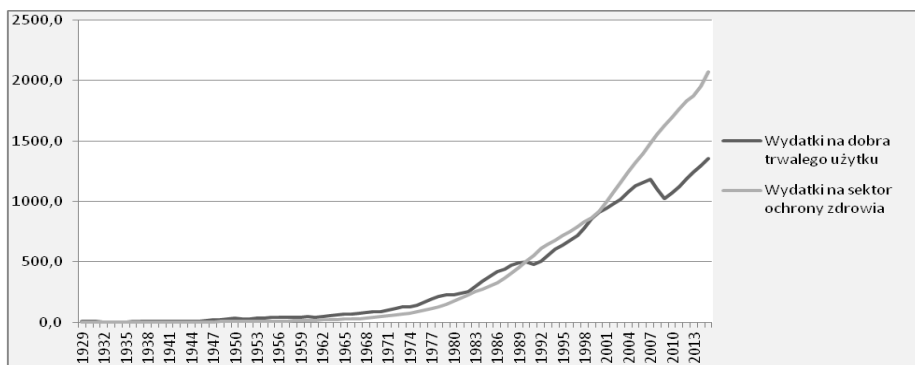
Tradycyjnie, sektor zdrowia i edukacji odnoszą się do analizy sektorowej. Robert Boyer proponuje, by sektory te stały się przedmiotem makroanalizy, a także jądrem nowego reżimu wzrostu. Współczesne gospodarki rozwijają się między innymi dzięki kapitałowi ludzkiemu, w którym edukacja, zdrowie i kultura zaczynają odgrywać coraz istotniejszą rolę [Boyer, 2015].

Przesłankami do budowania nowego modelu są zmiany, jakie pojawiają się w tych sektorach, a wśród nich tendencje demograficzne, których przejawem jest między innymi wzrost długości trwania życia czy starzenie się społeczeństw (zwłaszcza wysoko rozwiniętych), a także wzrost poziomu wykształcenia. Sektory te charakteryzuje między innymi wzrost wydatków zarówno publicznych, jak i prywatnych, wzrost udziału tych wydatków w ogólnej produkcji czy też wzrost zatrudnienia. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że sektory te kształtują sposób życia człowieka i społeczeństw.

Przesłanki te są widoczne przede wszystkim w gospodarkach wysoko rozwiniętych, m.in. Stanach Zjednoczonych, Japonii oraz w krajach Unii Europejskiej.

Gospodarka Stanów Zjednoczonych jako lider w zakresie badań i wdrażania technologii w sektorze dóbr i usług, w sektorze finansowym, ale również w sektorze medycznym stanowi punkt wyjścia analizy regulacjonistów.

W modelu fordowskim udział dóbr trwałego użytku w konsumpcji gospodarstw domowych generował szybko rosnący zagregowany popyt. Z obecnych badań wynika, że w gospodarce amerykańskiej w połowie lat 90. XX wieku udział wydatków na sektor zdrowia w konsumpcji gospodarstw domowych przewyższył wydatki na dobra trwałe. Amerykański wzrost gospodarczy nie jest więc już determinowany, jak w systemie fordowskim, szybko rosnącą produkcją i konsumpcją dóbr trwałego użytku.



Rys. 1. Wydatki konsumpcyjne gospodarstw domowych (na dobra trwałego użytku i na ochronę zdrowia) w latach 1929–2015 w mld USD

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych [The Economic Research (<http://>)].

Zaspokojenie potrzeb podstawowych (mieszkanie, żywność, ubranie, transport) skłania do zwiększania wydatków, które zapewniają dłuższe życie w lepszym zdrowiu i w bardziej komfortowych warunkach. Wydatki na edukację i system szkoleń zwiększają wiedzę, kompetencje i umiejętności. Dane statystyczne wskazują na powolny, ale ciągły wzrost wydatków na edukację (zarówno prywatnych, jak i publicznych) w konsumpcji. W długim okresie ten sposób życia modeluje reprodukcję antropogenetyczną z jednego pokolenia na drugie.

Badania The Economic Research at The Federal Reserve Bank of St. Louis wskazują, że zatrudnienie w sektorze edukacji i zdrowia od lat 80. XX wieku wzrosło trzykrotnie (z 7227 tys. w grudniu 1980 r. do 22 755 tys. w sierpniu 2016 roku [Dane ze strony internetowej The Economic Research at The Federal Reserve Bank of St. Louis, <https://fred.stlouisfed.org/series/USEHS> (dostęp: 15.09.2016 r.)]. Symptomatyczne wydają się zmiany, ale również prognozy, dotyczące zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki amerykańskiej. Z danych The Bureau of Labor Statistics of the U.S. Department of Labor wynika, że między 2004 r. a 2014 r. procentowa zmiana zatrudnienia w sektorze opieki zdrowotnej i opieki społecznej była najwyższa spośród wszystkich sektorów gospodarki amerykańskiej i wyniosła 2,3%. Na drugim miejscu znalazł się sektor usług edukacyjnych (prywatny) z przyrostem 2,2 %. Według szacunków, zatrudnienie w sektorze opieki zdrowotnej i opieki społecznej między 2014 a 2024 rokiem wzrośnie o 1,9% i będzie rosło najszybciej spośród wszystkich sektorów [Dane ze strony internetowej The Bureau of Labor Statistics of the U.S. Department of Labor, http://www.bls.gov/emp/ep_table_201.htm (dostęp: 15.09.2016 r.)]. Najszybszy wzrost liczby miejsc pracy również będzie dotyczył pracowników służby zdrowia i techników medycznych, a także pracowników wsparcia opieki zdrowotnej [Dane ze strony internetowej The Bureau of Labor Statistics of the U.S. Department of Labor, http://www.bls.gov/emp/ep_table_201.htm (dostęp: 15.09.2016 r.)].

Zdaniem regulacjonistów, pomimo że te i wiele innych podobnych zmian w gospodarce amerykańskiej dobrze obrazują przeobrażenia w obszarze kapitału ludzkiego w gospodarkach wysoko rozwiniętych, jednak gospodarka Stanów Zjednoczonych nie stanowi dobrego modelu, ponieważ – jak zauważa Robert Boyer – system ten jest „drogi i nieegalitarny” [Boyer, 2015]. Funkcjonujący system polityczny nie pozwala na rozpowszechnienie się modelu, który sprzyjałby dynamicznemu i trwałemu rozwojowi gospodarki, a jednocześnie który pozwalałby na kohezję społeczną i zmniejszenie nierówności społecznych.

Nadal jednak zdaniem regulacjonistów przeobrażenia w obszarze kapitału ludzkiego stanowią przesłankę do badań nad nowym modelem antropogenetycznym, czyli takim, który brałby pod uwagę zmiany, jakie obserwujemy w ewolucji człowieka i jego życiu.

PODSUMOWANIE

Regulacjoniści próbują znaleźć następcę systemu fordowskiego, który generował bezprecedensowe trwałe warunki powojennego wzrostu gospodarczego. Zdaniem regulacjonistów model antropogenetyczny jest jednym z modeli, który wydaje się z powodzeniem zastąpić fordyzm.

Człowiek i jego organizm ewoluują, a antropogeneza człowieka wciąż trwa. Jednym z przejawów są zmiany w kapitale ludzkim, szczególnie w obszarze zdrowia, edukacji i kultury. Zmiany te sugerują konieczność zogniskowania modelu rozwoju na człowieku. Prognozowane tendencje demograficzne związane między innymi ze starzeniem się populacji, prowadzą do wzrostu w sektorze medycznym, a szerzej w sektorze opieki zdrowotnej. Zmiany te stanowią dla regulacjonistów przesłanki do stworzenia trwałego, koherentnego i długookresowego modelu wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego.

Program badawczy, który koncentruje się na modelu antropogenetycznym rozwoju społeczno-gospodarczego od niedawna jest przedmiotem badań szkoły regulacji. Jak dotąd zaproponowano ogólną interpretację, ale sformalizowanie koherentnej teorii wymaga jeszcze wielu badań.

BIBLIOGRAFIA

- Becker G.S., 1964, *Human capital: a theoretical and empirical analysis, with special reference to education*, Columbia University Press. New York, <http://dx.doi.org/10.7208/chicago/9780226041223.001.0001>.
- Boyer R., 1986, *Théorie de la régulation, une analyse critique*, La Découverte, Paris.
- Boyer R., 2000, *Is a finance-led growth regime a viable alternative to Fordism? A preliminary analysis*, „*Economy and Society*”, Vol. 29/1, p. 111–145, <http://dx.doi.org/10.1080/030851400360587>.

- Boyer R., 2002, *La croissance, début du siècle. De l'octet au gène*, Albin Michel, Paris.
- Boyer R., 2015, *L'essor du secteur de la santé annonce-t-il un modèle de développement anthropogénétique?*, „*Revue de la régulation*”, Vol. 17, <http://regulation.revues.org/11159> (dostęp: 03.09.2016 r.).
- Clévenot M., 2008, *Les difficultés à nommer le nouveau régime de croissance*, „*Revue de la régulation*”, No. 3/4, <http://regulation.revues.org/7606> (dostęp: 10.09.2016 r.).
- Cohen D., 2004, *Les ressorts de la croissance*, Sciences Humaines, No. 151, p. 42–45.
- Esping-Andersen G., 2008, *Childhood investments and skill formation*, „*International tax and Public Finance*”, Vol. 15, p. 14–49, <http://dx.doi.org/10.1007/s10797-007-9033-0>.
- Koziół W., 2011, *Rozwój rachunku kapitału ludzkiego* [w:] *Kapitał ludzki w perspektywie ekonomicznej*, red. M. Dobija, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- Kozuch B., 1998, *Inwestowanie w kapitał ludzki a rozwój gospodarki*, „*Przedsiębiorczość i konkurencyjność*”, z. 12, Warszawa.
- Liberda B.Z., Maj E., 2009, *Idee i nowoczesny wzrost* [w:] *Nauki ekonomiczne wobec wyzwań współczesności*, red. B. Fiedor, PTE, Warszawa.
- Lucas R.E., 1988, *On the mechanics of economic development*, „*Journal of Monetary Economics*”, Vol. 22, No. 1, p. 3–42, [http://dx.doi.org/10.1016/0304-3932\(88\)90168-7](http://dx.doi.org/10.1016/0304-3932(88)90168-7).
- Mincer J., 1958, *Investment in human capital and personal income distribution*, „*The Journal of Political Economy*”, Vol. 66, No. 4, s. 281–302, <http://dx.doi.org/10.1086/258055>.
- Olesiuk A., 2009, *Inwestowanie w kapitał ludzki w Polsce*. Economicus, Szczecin.
- Petit P., 1999, *Structural forms and growth regimes of the post-fordist era*, „*Review of Social Economy*”, Vol. 57, issue 2, p. 220–243, <http://dx.doi.org/10.1080/003467699000000037>.
- Pęciak R., 2013, *Regulacje i kryzysy w świetle francuskiej szkoły regulacji* [w:] *Ekonomia. Teoria, historia, praktyka*, red. J. Bludnik, M. Ratajczak, J. Wallusch, Wydawnictwo UE w Poznaniu, Poznań, s. 20–35.
- Pęciak R., 2015, *Geneza podejścia regulacyjnego we francuskiej teorii regulacji*. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 401, *Ekonomia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, s. 373–382, <https://doi.org/10.15611/pn.2015.401.34>.
- Pocztowski A., 2003, *Zarządzanie zasobami ludzkimi. Strategie – procesy – metody*, Wydawnictwo PWE, Warszawa.
- Romer P.M., 1989, *Human capital and growth: theory and evidence*, NBER Working Papers, No. 3173, National Bureau of Economic Research, Inc, [http://dx.doi.org/10.1016/0167-2231\(90\)90028-J](http://dx.doi.org/10.1016/0167-2231(90)90028-J).
- Schultz T.W., 1961, *Investment in human capital*, „*The American Economic Review*”, Vol. 51, No. 1, p. 1–17.
- Schultz T.W., 1972, *Human capital: policy issues and research opportunities*, „*Economic Research: Retrospect and Prospect*”, Vol. 6, Human Resources, NBER, <http://www.nber.org/books/schu72-1> (dostęp: 03.09.2016 r.).
- The Bureau of Labor Statistics of the U.S. Department of Labor, http://www.bls.gov/emp/ep_table_201.htm (dostęp: 15.09.2016 r.).
- The Economic Research at The Federal Reserve Bank of St. Louis; <https://fred.stlouisfed.org> (dostęp: 10.09.2016 r.).

Streszczenie

Punktem wyjścia programu badawczego francuskiej szkoły regulacji jest powojenny dynamiczny i trwały wzrost gospodarczy oparty na specyficznym fordowskim systemie. Od dekompozycji tego systemu celem szkoły jest między innymi sformalizowanie modelu, który stałby się następcą systemu fordowskiego. Zdaniem regulacjonistów perspektywa historyczna wskazuje, że zmiany w kapitale ludzkim, wynikające z antropogenezy człowieka, generowane w sektorze opieki zdrowotnej i edukacji, mogą stać się podstawą oryginalnego modelu długotrwałego rozwój społeczno-gospodarczego.

Słowa kluczowe: kapitał ludzki, szkoła regulacji, rozwój antropogeniczny, system zdrowotny

**The socio-economic development model based on human capital
– from the perspective of the Regulation School**

Summary

The starting point of the French Regulation School research is post-war dynamic and sustained economic growth based on a specific fordist system. Since the decomposition of fordism, the aim of the school has been the formalization of the alternative regime, which could become the successor of this system. According to the Regulation School the historical perspective suggests that changes in the human capital resulting from human anthropogenesis, generated in the sector of healthcare and education, can become the basis of long-term socio-economic development.

Keywords: human capital, Regulation School, antropogenetic development, health system

JEL: B52, H51, I15, J24